

Tillsyn av trygghet och studiero samt det målinriktade arbetet för att motverka kränkande behandling vid Sofiedalskolan, grundskola, i Gävle kommun

Beslut

Skolinspektionen förelägger Gävle kommun att senast den 31 januari 2018 vidta åtgärder så att Sofiedalskolan, grundskola, uppfyller författningarnas krav gällande trygghet och studiero.

I detta ingår att:

- Utbildningen utformas så att alla elever i årskurserna 2-6 tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero. (5 kap. 3 § skollagen).

De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag som ovan redovisas skriftligt till Skolinspektionen. Redovisningen av vidtagna åtgärder ska fastställas av huvudmannen.

Ärendet

Skolinspektionen har under 2016 och 2017 tagit emot information i form av signaler om att det skulle råda bristande trygghet och studiero samt brister i det målinriktade arbetet att motverka kränkande behandling på Sofiedalsskolans grundskola. Detta är en grundskola som bedriver undervisning i årskurserna F-9 i Gävle kommun.

Med anledning av dessa signaler besökte Skolinspektionen Sofiedalskolans grundskola den 30-31 augusti 2017. Under besöket genomförde Skolinspektionens utredare intervjuer med lärare, elever, elevhälsa och skolledningen. De gjorde även observationer i klassrum, korridorer samt på skolområdet.

Motivering till bedömning av brist

Brister i studieron i årskurserna 2-6

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i studieron vid Sofiedalskolans grundskola i årskurs 2-6. Tillsynen visar att på vissa lektioner kan eleverna i dessa årskurser inte utföra sina arbetsuppgifter utan att störas av andra elever. Visserligen har skolledning och lärare tagit fram lektionsstrategier som bland annat innebär tydliga starter och avslutningar på lektionerna men trots detta brister studieron i årskurserna 2-6. Lärare ser inte alltid till att aktivera elever som förefaller passiva eller oengagerade på lektionerna så att dessa deltar i lektionerna, vilket leder till att vissa av dessa elever börjar prata med andra elever och därigenom stör studieron. Inte heller efterföljs ordningsreglerna på skolan av alla elever. Bristerna i studiero innebär en risk för att eleverna inte utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål.

I skollagen anges att utbildningen ska utformas på ett sådant sätt att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av studiero.

Det framgår av intervjuer med elever i årskurs 2-6, lärare och elevhälsa att elever inte alltid kan utföra sina arbetsuppgifter utan att störas av andra elever. Eleverna uppger att vissa elever stör på lektionerna. Vidare uppger eleverna att ibland gör lärarna inget åt det och ibland får eleverna som stör gå ut ur klassrummet. Vissa elever som får lämna klassrummet kan då störa andra klasser genom att knacka på dörren till andra klassrum eller skrika mot en vägg så att det hörs in i klassrum, uppger eleverna.

Lärarna och skolledningen uppger att det händer att elever får gå ut en stund men då följer lärare med eleven ut. Det händer även att lärarna delar upp klassen och att elever kan gå in i mindre grupprum. Några lärare uppger att i vissa klasser kan det vara några enstaka elever som kan störa lektionerna och det saknas grupprum för att kunna dela grupperna vid behov. Lärarna uppger vidare att miljön påverkar mycket och att det ibland saknas möjligheter att skapa en bättre studiero. Lärare uppger att det beror på elevgruppen om det är lugnt, för vissa elever räcker det med att de tittar på varandra för att de ska börja slåss med varandra. Skolledningen uppger att skolan har arbetat med strukturer för att förbättra studieron och har tagit fram en gemensam lektionsstrategi. Några lärare berättar att de har börjat tala om strategier för att skapa studiero, men att de inte är färdiga med det arbetet än. Andra lärare uppger att det nu finns rutiner för hur de ska starta och avsluta lektionerna. Olika elever behöver olika strategier för att det ska vara studiero i klassrummet, uppger lärarna. Några lärare uppger att skolan skulle behöva bli bättre på att kunna fördela om resurser till där de bäst behövs för tillfället. Elevhälsan säger att det är oroligt i en del grupper i årskurs 2-6.

Av Skolinspektionens observationer framgår att lärare inte alltid ser till att alla elever deltar aktivt på lektionerna, vilket leder till att det inte råder studiero. Vid Skolinspektionens observationer framgick det att vissa elever var passiva eller valde att inte genomföra arbetsuppgifter. Eleverna pratade istället med andra elever utan att

lärare uppmärksammade dessa elever. Elever kunde även lämna klassrummet utan att lärare uppmärksammade detta.

Av elev- och lärarintervjuer framgår att inte alla elever följer skolans ordningsregler. Eleverna uppger att ordningsreglerna är bra men att de inte följs. Åtgärderna som skolan vidtar om en elev bryter mot ordningsreglerna hjälper inte elever att följa ordningsreglerna. Elever uppger även att lärarna säger till om det är stökigt men det hjälper inte alltid, utan det blir stökigt igen. Lärarna kan ringa hem till de elever som bryter mot ordningsreglerna men inte heller det hjälper, uppger eleverna. Några lärare uppger att alla på skolan pratar om reglerna och vill efterleva dem, men det lyckas inte alltid.

Brister i tryggheten i årskurserna 2-6

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i tryggheten vid Sofiedalskolans grundskola i årskurs 2-6. Elever utsätter andra elever för fysiska kränkningar och rastvakterna har inte tillräcklig tillsyn över eleverna på rasterna. Detta beror på att rastvakterna inte har uppsikt över hela skolområdet på rasterna. Personalen ser inte heller till att elever i årskurserna 2-6 vistas utomhus på rasterna, vilket innebär att elever vistas inomhus utan att någon i personalen har uppsikt över dem. Detta innebär en risk för att elever kan utsätta varandra för kränkningar utan att skolpersonalen ingriper för att stoppa detta.

I skollagen anges att utbildningen ska utformas på ett sådant sätt att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet.

Av Skolinspektionens observationer framgår att elever utsätter andra elever för fysiska kränkningar. Vid Skolinspektionens besök inträffade två slagsmål mellan elever i årskurserna 4 och 5. Vid båda tillfällena ingrep personal. En av dessa incidenter inträffade på skolgården. Den andra incidenten inträffade i en korridor i anslutning till att en lektion som skulle påbörjas. En klasslärare var på plats och försökte bryta slagsmålet mellan elever från olika klasser. Läraren i den andra klassen kom först senare till platsen där slagsmålet ägde rum och utredaren fick uppmärksamma läraren på bråket. Eleverna gick sedan åt olika håll mot sina klassrum, som de hade i samma hus/korridor. Inget ytterligare skedde vad gäller detta från lärarnas sida under lektionens gång.

Av intervjuer med elever, lärare och elevhälsa samt Skolinspektionens observationer framgår att personalen inte syns tydligt i verksamheten och finns inte med exempelvis på raster i alla olika miljöer. Av Skolinspektionens intervjuer med elever i årskurs 2-6 framkommer att tillsynen av elever brister på rasterna. Eleverna uppger att det finns områden där inga eller få av personalen finns på plats för att se vad eleverna gör. Visserligen säger eleverna att det inte förekommer mobbning men elever uppger att det förekommer mindre bråk på rasterna. Eleverna uppger vidare att det finns ett område med en skog där personal sällan finns på plats och att det förekommer att personalen står samlade på skolgården i en grupp.

Lärarna uppger att de har problem med att bemanna vissa delar av skolgården, där det kan bli bråk mellan elever. Elevhälsan uppger att det behövs fler rastvakter, då det är få rastvakter för eleverna i årskurs 4-6.

Skolinspektionen genomförde även observationer på skolområdet när eleverna hade rast. Dessa observationer visade då att det saknades personal vid det område, skogen, som eleverna vid intervju hade uppgett som ett oöversiktligt område. Det fanns heller ingen personal på den stora asfaltsplanen utanför matsalen eller vid fotbollsplanen.

Utredarna observerade även efter en lektion att eleverna inte ville gå ut på skolområdet utan de ville vara kvar i korridoren. Två lärare stannade kvar en stund i korridoren och visade ut elever på skolområdet. Utredarna stod kvar i korridoren efter att lärarna hade gått ut ur korridoren och såg att elever sprang in i korridoren igen och jagade varandra och låste in sig på toaletten. Utredarna gick ut ur korridoren och ut på skolgården och såg en personal som stod och pratade med en annan personal. Personalen ingrep inte då eleverna sprang in igen i korridoren.

Motivering till val av verktyg

Det har i utredningen kommit fram att utbildningen inte utformas så att alla elever vid Sofiedalsskolans grundskola tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero. Skolinspektionen förelägger därför Gävle kommun enligt 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) att vidta åtgärder för att tillgodose att utbildningen utformas så att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero.

Övriga arbetsområden

Bedömning

Det har vid tillsynen inte framkommit annat än att skolenheten uppfyller författningarnas krav avseende följande:

Skolan genomföra åtgärder för att förebygga och förhindra kränkande behandling av elever vid skolan. Om en enskild elev upplever sig kränkt ska omständigheterna utredas, och i förekommande fall åtgärdas för att förhindra kränkande behandling i framtiden.

På Skolinspektionens vägnar

Lena Högbäck
Beslutsfattare

Linda Wolf
Föredragande

Kopia till
Rektorn